

ROKO KOEL Han är fjärde generationens bergsguide och heliskiguide. Hans gäster kan inte åka lössnö men på en vecka förvandlar han dem till experter i den kanadensiska pudersnöen. **TEXT MÅRTEN PETERSSON**

Pudergurun

När jag är i Kanada och åker helikopterskidåkning i the Adamants finns där en annan grupp åkare som verkar ha lite problem. De simmar på magen i den närmast bottenlösa pudersnöen. Vi som är i den snabbaste gruppen åker varv på varv förbi dessa hopplösa fall som tar sig ner 100 fallhöjdsmeter under tiden som vi åker 1 000 och dessutom hinner lyftas upp i en helikopter. Mitt bland dessa snögubbar står en nästan två meter lång kille med Calgary Flames hockeytröja på överkroppen och ropar glada tillrop. Det är Roko Koel och han har hand om Powder Program hos världens största heliskioperatör CMH. Man kan säga att hans gäster är nybörjare i heliskisammanhang. Tio gäster åt gången som han med en ängels tålmod lär åka lössnö under en vecka.

Vid lunchtid har Rokos gäng lyckats trycka in snö överallt där det finns plats innanför skidkläderna, men det är ändå bara glada miner när de sätter sig och äter sin lunchmacka i snön. Roko peppar dem med att nu är det bara ett åk kvar innan de ska tillbaka till lodgen för videoanalys av dagens åkning.

Vid niotiden på kvällen har alla hans adepter gått och lagt sig. Roko sitter vid baren med videokameran i handen och kollar igenom dagens åkning en gång till. Jag passar på att fråga hur han gör när han lär sina elever att åka lössnö.

– Jag lär dem inte att åka puder, det är de själva som gör det. Jag ger dem rätt terräng och ser till att de skrattar, för då kan de inte tänka och krångla till det, säger Roko med omisskännlig österrikisk brytning. Trots att han levt i Kanada i 20 år får han Arnold Schwarzenegger att framstå som en nyhetsuppläsare på CNN.

Vid första anblicken ser han galen ut. Stor och muskulös, långt lockigt hår som på kvällen

är inpackat i någon slags wetlook-kräm som får tankarna att gå till någon tysk diskoartist på 80-talet. Blicken är som killen i övrigt, så intensiv att det är lätt att tro att han går på LSD. Han skojar om allt och alla.

När han får reda på att jag är svensk säger han:

– Tjena svenska flicka, vill du med hem till mig i natt? Det visar sig att han faktiskt bott i Göteborg för länge sedan. Inte otippat var det en svenska flicka som fick honom dit. Men Roko är från trakten av Matrei, vid foten av Österrikes högsta berg Grossglockner.

– Jag är uppfödd i en bergshytta på 3 000 meters höjd. Mina föräldrar drev en hytta där klättrare bor. Vi hade varken el eller rinnande vatten. Jag började klättra när jag var tre år, det fanns inte så mycket annat för oss barn att göra. Min far var bergsguide, såsom hans far och farfar. Du vet, då är vi tillbaka på 1830-talet och han blev en av de första bergsguiderna överhuvudtaget.

Både skidåkning och klättring är något jag gjort hela livet. Jag höll på med alpin racing, men skadade mig så det blev skidlärarexamen, bergsguideexamen och sedan jobb som österrikisk alpin landslagstränare. För 20 år sedan började jag guida på CMH och har blivit kvar i Kanada sedan dess.

Vad driver dig att lära de sämsta skidåkarna att åka lössnö i stället för att bränna järnet med de duktigaste?

– Du vet, att lär jag en person att åka lössnö förändrar jag livet för dem. Det är för många den största upplevelsen de har haft i livet, möjligen undantaget om de skaffar barn. De kommer hit nervösa och när veckan har gått gör de saker och spränger personliga gränser som de aldrig →

Roko Koel

Ålder Känner sig som 19 år på natten och sedan 90 på morgonen.

Bor Invermere i British Columbia, Kanada. En halvtimmes bilväg från skidorten Panorama.

Kommer från Matrei i Österrike.

Meriter Chef för Powder Intro och Masters på CMH, världens största heliköfretag. Certifierad bergsguide, skidlärare och före detta alpin landslagsstränare. Har lärt tusentals skidåkare att åka lössnö.

Alltid med sig i bergen Skratet, han verkar alltid ha alltid roligt och kan jag få andra att skratta.

Roko Koel har världens bästa skidlift. Helikoptern.

Roko Koel i spetsen för en heliski-grupp på CMH i Kanada. På en vecka förvandlar han sina gäster till stabila lössnöåkare.

»Du vet, att lär jag en person att åka lössnö förändrar jag livet för dem. Det är för många den största upplevelsen de har haft i livet, möjligen undantaget om de skaffar barn.«

trodde att de skulle klara. Efter en vecka kan de åka 10 000 höjdmeter på en dag i knädjup snö. De är så oerhört tacksamma och glada. För en duktig skidåkare kan jag ge den bästa skidveckan i livet, men det är ändå inte lika stort.

Åker du bara med nybörjare?

– Större delen av vintern gör jag det men jag åker också med duktiga åkare. I vintras hade jag en vecka med Benjamin Raich och Marlies Schild som tillsammans har 50 världscupsegrar. Dessutom har även ett program för våra riktigt gamla stamkunder som vill fortsätta åka heliski. 20 av dem är över 80 år och återkommer varje vinter. Live life to the max, säger de, livet är snart över. Att träffa människor i alla åldrar och på alla nivåer i en positiv miljö får mig att gå igång.

Rokos upplägg är ganska lik träningen i ett landslag. Han filmar mycket så att åkarna ska bli medvetna om hur de åker för att kunna förbättra sig. Han vill ge dem en bild, inte tjata om detaljer. Varje elev får helt individuella tips och även personliga träningsprogram med sig efter veckan; de vet vad de ska tänka på när de åker vanlig pist-åkning och hur de ska träna kroppen utanför skidbacken inför nästa resa. För Rokos adepter

kommer tillbaka. När han har frälst någon återkommer de varje vinter men då åker de i normala grupperna hos CMH.

Roko är stor och stark, men det är något kattliknade i stilen och han anpassar sig till underlaget. Men det är old school. Korta svängar och distinkta stavisättningar för att hålla rytmen. Precis det som krävs för att lära en novis att åka lössnö, men långt ifrån det man ser i skidfilmer då åkarna surfar ner för bergssidorna. Hur åker Roko själv när han har en ledig dag?

– **Jag gillar all typ** av skidåkning. Puderåkningsen får jag på jobbet. När jag är ledig gillar jag att carva i pisten, gärna med min son. Det flesta åker bara en typ av sväng men jag älskar att blanda korta och långa svängar. Jag ger mina åkare olika terräng så att de måste variera sin svängradie. Tätt skog är bra, då är de tvingade till kortsväng, säger Roko och skrattar högljutt.

Under den sista eftermiddagen är det en medelålders japansk dam i Rokos nybörjargrupp som har krafter kvar när alla andra vill flyga till lodgen. Roko ordnar så att hon får ansluta sig till vår grupp, som även den har decimerats. Eftersom jag sett henne kräla runt i snön den första dagen räknar jag med att få vänta på en Japantant. Men Roko hade lärt ut rätt knep. Vi andra står och snackar slött en stund uppe på toppen, måste ju ge henne lite försprång, men det visar sig att hon är rena Duracellkaninen. Tanten är första åkare ner efter guiden. Bra kondition hade hon innan men under veckans gång hade Roko lärt henne att åka puder bättre än vad de flesta av mina skidkompisar gör hemma i Sverige. ❁

Lär dig lössnö Rokos fem bästa tips

1 Tyngden på båda skidorna
Viktigast är att lära sig åka med lika mycket tyngd på båda skidorna så att inte ytterskidan gräver ner sig.

2 Korta svängar
I korta svängar håller man balansen lättast och kan åka med tyngden på båda skidorna. Det går alldeles utmärkt att träna i en vanlig pist.

3 Rytmen
Stavisättningen är viktig; med stavarna håller man takten och får rätt rytm. De flesta sätter i staven för sent.

4 Fallinjen
Starta med skidorna i fallinjen, inte på skrå för då blir det svårare att få upp farten. Sedan gäller det att få upp rätt hastighet, vilken är snabbare än de flesta tror.

5 Konditionen
Det gäller att vara bra tränad och för vanliga skidåkare som åker en hel dag, och inte en minut som i världscupen, är konditionen det viktigaste.